

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

Університету Григорія Сковороди в

Переяславі

Голова Вченої ради В. П. Коцур

« 30 » 08 2021 року

ПОЛОЖЕННЯ

ПРО ІНСТИТУЦІЙНИЙ РЕПОЗИТАРІЙ

(електронний архів наукових документів)

Університету Григорія Сковороди в Переяславі

1. Загальні положення

Положення про Інституційний репозитарій Університету Григорія Сковороди в Переяславі (далі – Положення) визначає основні поняття, завдання, принципи його наповнення та функціонування і регламентує основні засади управління електронним репозитарієм Університету Григорія Сковороди в Переяславі.

Інституційний репозитарій (далі – Репозитарій) – це електронний архів, що накопичує, систематизує, зберігає, розповсюджує та забезпечує довготривалий відкритий доступ до результатів наукових досліджень професорсько-викладацького складу, співробітників та студентів Університету, є частиною загальної електронної колекції бібліотеки університету та складовою інтегрованої інформаційної системи Університету Григорія Сковороди в Переяславі.

Інституційний Репозитарій має скорочену назву **eHSUPIR**, яка є аббревіатурою повної назви англійською мовою: **Electronic Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav Institutional Repository**.

Формування та функціонування Репозитарію здійснюється відповідно до чинної міжнародної, загальнодержавної законодавчої та внутрішньоуніверситетської нормативної бази та цього Положення. До Положення у мотивованих випадках за наказом ректора або за рішенням Вченої ради можуть вноситися відповідні зміни.

Репозитарій формується та функціонує відповідно з наступними документами:

- Закон України «Про Національну програму інформатизації» (№ 74/98 – ВР від 04.02.1998);
- Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» (№ 537-V від 09.01.2007), які визначають стратегію розв’язання проблеми забезпечення інформаційних потреб та інформаційної підтримки соціально-економічної, екологічної, науково-технічної, національно-культурної та іншої діяльності;
- Закон України «Про авторське право і суміжні права» (№ 3793-XII від 23.12.1993), що встановлює авторське право на комп’ютерні програми для ЕОМ, електронні видання, бази даних, літературні письмові твори;
- Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» (№ 851-IV від 22.05.2003), який поширюється на відносини, що виникають у процесі створення, відправлення, передавання, одержання, зберігання, використання електронних документів;
- Закон України «Про захист інформації в автоматизованих системах», який встановлює основи регулювання правових відносин щодо захисту інформації в автоматизованих системах за умови дотримання права власності громадян України на інформацію та права доступу до неї (№ 80/94-ВР від 05.07.1994);
- Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» (№ 32/95-ВР від 27.01.1995);
- ГОСТ 7.1–2003. Библиографическая запись. Библиографическое описание (міждержавний стандарт);
- ГОСТ 7.82–2001. Библиографическая запись. Библиографическое

описание электронных ресурсов (міждержавний стандарт);

- ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання»;
- Положення про науковий репозитарій університету.

2. Призначення, мета та завдання, функції Інституційного репозитарію:

Основне призначення **eHSUPIR** – накопичення, систематизація, зберігання та поширення у цифровому вигляді інтелектуальних продуктів університетської спільноти шляхом їх архівування та самоархівування.

Надання відкритого, безкоштовного, повнотекстового доступу до них через мережу Інтернет, а також поширення цих матеріалів у середовищі світового науково-освітнього товариства.

Мета та завдання eHSUPIR:

- сприяння зростанню популярності університету шляхом представлення його наукової продукції у глобальній мережі;
- збільшення цитованості наукових публікацій працівників Університету Григорія Сковороди в Переяславі шляхом надання вільного доступу до них;
- забезпечення середовища, що дозволить науковим підрозділам, аспірантам, докторантам, співробітникам та студентам легко розміщувати наукові дослідження в електронній формі у надійний та добре організований архів і стимулювати та забезпечувати відкритий доступ до них;
- створення доступної системи обліку публікацій наукових робіт факультетів і працівників.

Репозитарій **eHSUPIR**, орієнтований на науковців, викладачів, аспірантів та студентів, виконує наступні функції:

- навчальну, що спрямована на сприяння навчальному процесу;
- наукову, що спрямована на сприяння науково-дослідницькому процесу;
- довідково-інформаційну, що спрямована на задоволення інформаційних запитів з різних галузей знань;
- поповнення бібліотечного фонду оригінальними електронними документами та електронними копіями друкованих видань та їх збереження.

3. Управління Репозитарієм

Загальне управління **eHSUPIR** здійснює Координаційна рада з роботи університетського репозитарію, до якої входять проректор з наукової роботи (голова), директор бібліотеки, керівник навчально-наукового відділу, зав. відділом докторантури та аспірантури, завідувач відділом інформаційних технологій університету, завідувач відділу інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення бібліотеки, голова навчально-методичної ради, голова навчально-наукової ради.

Технічну та програмну підтримку, працездатність програмних засобів забезпечує відділ інформаційних технологій разом із відділом інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення бібліотеки. За збереження електронних документів репозитарію відповідає бібліотека.

Усі суперечливі питання щодо включення або вилучення документів із репозитарію, коло осіб, які можуть розміщувати свої документи, перелік документів і порядок їх розміщення вирішує Координаційна рада.

Організацію взаємодії бібліотеки з іншими підрозділами щодо питань організації архівування та самоархівування творів здійснюють:

- навчально-науковий відділ, навчально-методична рада, науково-методична рада;
- зав. відділом докторантури та аспірантури;
- декани факультетів та завідувачі кафедрами;
- редакції наукових збірників;
- НСТ (Наукового студентського товариства) та РМУ (Рада молодих учених);
- інші посадові особи у відповідності до функціональних обов'язків та наданих повноважень.

Навчально-науковий відділ контролює архівування депозиторами від підрозділів та самоархівування авторами творів на етапі аналізу щорічних звітів викладачів, у формі яких передбачається посилання на місце розміщення матеріалу в репозитарії.

Зав. відділом докторантури та аспірантури контролює самоархівування авторефератів і дисертацій авторами, які захистили дисертації у спеціалізованих вчених радах університету та інших організацій.

При визначенні щорічного рейтингу структурних підрозділів Університету Григорія Сковороди в Переяславі та преміювання авторів публікацій згідно з «Положенням про видавничу діяльність Університету Григорія Сковороди в Переяславі», порядок опублікування матеріалів та надання видавничих послуг», враховувати факт розміщення наукових праць у Репозитарії.

4. Принципи наповнення та функціонування Репозитарію

Репозитарій наповнюється науковими, науково-методичними, навчальними та інформаційними матеріалами, створених за допомогою ресурсів Університету Григорія Сковороди в Переяславі (кадрові, матеріально-технічні, фінансові, нормативно-дозвільні, іміджеві тощо).

У Репозитарії в обов'язковому порядку розміщуються праці, які рекомендовані до видання Вченою радою університету, або видані при повному (частковому) фінансуванні Університету Григорія Сковороди в Переяславі, чи в інших видавництвах. При укладанні договорів про видання наукових праць, автор повинен повідомляти видавництво про паралельне розміщення матеріалів в Репозитарію.

Не розміщуються в Репозитарії твори тимчасового значення: методичні вказівки, інструкції до лабораторних робіт, конспекти і презентації лекцій, електронні навчальні засоби (тренажери, відео- та аудіо-лекції, тести, робочі зошити), рекламні буклети, листівки тощо.

У разі існування договорів із видавцями, що унеможливають розміщення у Репозитарії повного твору, архівується препринт твору або його описова частина (бібліографія, анотація), а також (при відсутності заборони з боку видавця) перша сторінка твору з посиланням на ресурс зберігання матеріалу.

Основні фонди Репозитарію:

- анотовані звіти науково-дослідних тем;
- наукові статті, монографії, підручники, методичні матеріали, тематичні збірки, матеріали наукових конференцій (препринти або постпринти);
- наукові публікації науковців Університету Григорія Сковороди в Переяславі, здійснені в інших видавництвах, за умови відсутності заборони на їх розміщення в репозитарії з боку видавництва;
- науково-методичні матеріали бібліотеки;

- дисертації, автореферати дисертацій, що захищені працівниками Університету Григорія Сковороди в Переяславі.

Терміни створення матеріалів, що подаються до Репозитарію, не встановлюються. За рівнем доступності документи в репозитарії можуть бути у відкритому доступі або, за бажанням автора, у авторизованому доступі.

Процедура архівування в Репозитарії здійснюється шляхом поетапного заповнення полів, які містять основний набір даних про документ (метаданих): автор, назва, рік видання, анотація, джерело, видавництво, організація тощо.

5. Принципи створення і функціонування репозитарію

eNSUPIR є веб-орієнтована, кумулятивна та постійна база даних (цифрових копій документів), що визначені однією організацією – Університет Григорія Сковороди в Переяславі.

Репозитарій створюється за допомогою програмного забезпечення відкритого доступу DSpace, розробки Массачусетського технологічного інституту, що підтримує протокол обміну метаданими OAI-PMH (Open Archives Initiative – Protocol for Metadata Harvesting), дозволяючи тим самим інтегрувати електронний Репозитарій у міжнародні реєстри ROAR, Open DOAR та інші.

Репозитарій поповнюється документами шляхом самоархівування твору автором або шляхом передачі документу до бібліотеки. Для отримання можливості самоархівування автори повинні зареєструватись та отримати відповідні права для роботи. Адміністратор репозитарію реєструє авторів, надаючи їм права депозитора.

Депозитором може бути як автор, так і уповноважений працівник бібліотеки. За бажанням автора та при можливостях бібліотеки його роботу може розміщувати у Репозитарії депозитор-бібліотекар.

Публікації, що передаються у Репозитарій, забезпечуються заголовками, прізвищами авторів, анотацією (якщо вона є) мовою оригіналу та ключовими словами українською, російською та англійською мовами.

Підтримуються всі файлові формати, в яких створені ресурси. Однак, рекомендуються для використання певні формати у кожному з видів матеріалів:

Формати, що рекомендуються для застосування, при розміщенні матеріалів		
Документ	Назва редактора	Розширення
Текст	Adobe PDF, Microsoft	.pdf, доступний до копіювання
	Office	.doc, .docx
Презентація	Microsoft Powerpoint	.ppt

Таблиці	Microsoft Excel	.xls
Зображення	Paint Net, Paint	.jpg, .gif
Аудіо	Media Player Classic	.wav, .mp3
Відео	VLC, Media Player Classic	.mpeg, .mpg, .avi

Роботи аспірантів і студентів розміщуються у Репозитарії за наявності рекомендації наукового керівника, який реєструється у Репозитарії і підтверджує свою рекомендацію.

Вилучення публікації з відкритого доступу або заміна на приховану форму повного тексту здійснюється адміністратором на прохання автора публікації.

Якщо факультет (наукова рада факультету) визначають низький рівень роботи, що представлена автором у факультетській спільноті Репозитарію, то Координаційна рада дає доручення адміністратору **eHSUPIR** вилучити цей документ.

6. Авторський договір

Відкритий доступ не відміняє авторського права. Особисті немайнові права автора не відчужувані і зберігаються за ним незалежно від способу публікації. Виняткове право на твір автор реалізує, добровільно ухвалюючи рішення про представлення своєї публікації в Інтернет і підтверджуючи це у Авторському договорі в електронному або паперовому вигляді.

Твір не може бути розміщений у **eHSUPIR**, якщо він порушує права людини на таємницю її особистого та сімейного життя, завдає шкоду громадському порядку, здоров'ю та моральному стану особистості, містить інформацію, що охороняється державою.

Авторський договір автор передає Університету на безоплатній основі невияткові права на використання твору:

- на внесення твору у базу даних;
- на відтворення твору чи його частин у електронній формі, не змінюючи її змісту;
- на виготовлення електронних копій твору для постійного архівного зберігання;
- на використання твору без одержання прибутку та на виготовлення його копій для некомерційного розповсюдження;

- на надання електронних копій твору для відкритого доступу в мережі Інтернет.

У Авторському договорі автор підтверджує, що, розміщуючи роботу у **eHSUPIR**, він не порушує прав третіх осіб (інших авторів або видавництва).

Авторським договором автор підтверджує, що на момент розміщення твору у **eHSUPIR** лише йому належать виняткові майнові права на твір та не передані (не відчужені) повністю або частково, а також те, що майнові права на твір не є предметом застави, судового спору або претензій з боку третіх осіб.

Автор несе всі види відповідальності перед третіми особами, що заявили свої права на твір, відшкодовує Університету всі витрати, спричинені позовами третіх осіб про порушення авторських та інших прав на твір.

У випадку, коли твір створено у співавторстві, кожний з авторів приймає умови цього договору, розміщуючи такий твір в **eHSUPIR**.

Автор зберігає за собою право використовувати самостійно чи передавати аналогічні права на використання твору третім особам.

Авторський договір може бути розірваний на вимогу автора, якщо він позбавляється майнових прав на твір, які мав на момент розміщення твору у Репозитарії відкритого доступу, а також якщо договір містить інші умови, обтяжливі для автора. Тоді він сам або за допомогою адміністратора вилучає роботу з Репозитарію.

7. Визначення термінів

Автор – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір і якій належать майнові права інтелектуальної власності на нього відповідно до Цивільного кодексу України, Закону України «Про авторське право та суміжні права», іншого закону чи договору.

Архівування – розміщення творів у Репозитарії депозитором.

Виняткове (виключне) право – це майнове право. Виняткове право може належати одному або декільком фізичним чи юридичним особам (правовласникам). Правовласник може на свій розсуд вирішувати або забороняти іншим особам використання результату інтелектуальної діяльності.

Відкритий доступ – вільний постійний доступ для будь-якого користувача до творів, представлених у глобальній інформаційній мережі.

Депозитор – особа, яка має право розміщувати твори у Репозитарій відповідно до повноважень (автор, депозитор-бібліотекар, депозитор від редакції журналу тощо).

Договір приєднання – договір, умови якого встановлені Університетом, і який може бути укладений лише шляхом приєднання автора до запропонованого договору в цілому. Автор не може запропонувати свої умови договору (п. 1 ст. 634 Цивільного кодексу України).

Інституційний репозитарій відкритого доступу – мережевий сервіс зі зберігання, систематизації та поширення творів в цифровому вигляді, що надається установою її працівникам та іншим зацікавленим особам.

Самоархівування – самостійне розміщення у Репозитарій власного твору автором, який зареєстрований адміністратором Репозитарію.

Твори – представлені в електронній формі препринти чи опубліковані результати творчої діяльності авторів (ст. 433 Цивільного кодексу України, ст. 8 Закону України «Про авторське право і суміжні права»).

Затверджено (Вченою радою Університету Григорія Сковороди в Переяславі)

Протокол №1 від 30.08.2021р.